

1) Téma, problém otázka, úvod a cíle výzkumu.

Tématem práce je Pracovní zařazení a uplatnění absolventů oboru Speciální pedagogiky na PdF MU v Brně na trhu práce. Průzkum mezi absolventy má zmapovat profesní pole působnosti speciálních pedagogů. Výzkum je praktickým ukazatelem možností uplatnění pro budoucí absolventy nebo uchazeče o studium oboru.

S ohledem na širokou škálu uplatnění absolventů speciální pedagogiky obecně, kterou definuje legislativa, je cílem výzkumu postihnout reálné možnosti uplatnění absolventů oboru Speciální pedagogiky na PdF MU v Brně na trhu práce a konfrontovat tímto způsobem legislativní vymezení profilu speciálního pedagoga s pracovními příležitostmi v praxi. Zajímá nás, jaký podíl absolventů našlo uplatnění ve svém oboru, na jakých pozicích, a ve kterých institucích pracují.

2) Hlavní výzkumná otázka a vedlejší výzkumné otázky

Hlavní výzkumná otázka:

Jaký podíl speciálních pedagogů pracuje v oboru, který vystudovali?

Vedlejší výzkumné otázky:

V jakých institucích našli uplatnění?

Na jakých pozicích pracují?

Chtějí ve své pracovní budoucnosti setrvat v oboru?

Jaké byly kladeny požadavky na pracovní pozici, o kterou se ucházeli, ze strany zaměstnavatele ?

Jak dlouho trvalo absolventům najít první zaměstnání v oboru od ukončení studia?

3) Výzkumná strategie

K výzkumu bude použita kvantitativní metoda sběru dat za pomoci dotazníkového šetření a následná statistická analýza získaných dat. Zvolená metoda má oslovit vysoký počet absolventů oboru Speciální pedagogiky PdF MU a umožnit vhled do problematiky profesního uplatnění dané skupiny absolventů. V průběhu jarního semestru 2012 bude projektována pilotní sada otázek, která bude obsahovat otázky uzavřené, polouzavřené i otevřené. V následujícím semestru bude finální verze distribuována mezi skupinu respondentů. V jarním semestru 2013 bude probíhat analýza dat a vyhodnocování výzkumu.

4) Hypotézy

Teoretická hypotéza:

Škála profesního zařazení absolventů **studijního programu** Speciální pedagogika na trhu práce je závislá na vystudovaném **oboru** v rámci studijního programu Speciální pedagogika.

Pracovní hypotézy:

H 1: Absolventi studijního oboru „Speciální pedagogika“ se uplatňují na různorodějších profesních pozicích než absolventi studijního oboru „Speciální pedagogika pro učitele“.

H 2: Absolventi studijního oboru „Speciální pedagogika pro učitele“ se uplatňují na různorodějších profesních pozicích než absolventi studijního oboru „Speciální pedagogika“.

H 3: Absolventi studijního „dvouoboru Speciální pedagogiky“ se uplatňují na různorodějších profesních pozicích než absolventi studijního oboru „Speciální pedagogika“.

H 4: Absolventi studijního „dvouoboru Speciální pedagogiky“ se uplatňují na různorodějších profesních pozicích než absolventi studijního oboru „Speciální pedagogika pro učitele“.

5) Konceptualizace a operacionalizace

Koncept „profesní pozice“:

Legislativním vymezením se Speciální pedagog může uplatnit na pozicích v sektoru soukromém, nestátním, státním (pod resorty MŠMT, MZ, MPSV).

Z hlediska koncipování studia je absolvent studijního oboru „Speciální pedagogika“ připraven na výkon profese především v poradenských zařízeních; absolvent studijního oboru „Speciální pedagogika pro učitele“ na výkon profese ve školách a školských zařízeních; absolvent „dvouoboru Speciální pedagogiky“ na výkon profese ve školách a školských zařízeních pod supervizí; absolvent oboru „Komunikační techniky“ na výkon profese ve školách a školských zařízeních zaměřených na logopedickou a surdopedickou intervenci.

Indikátory:

Sektor (státní – MŠMT, MZ, MPSV; nestátní; soukromý); instituce/organizace/společnost

6) Návrh metody sběru dat, výzkumné populace a vzorku.

Data budou sbírána prostřednictvím dotazníku. Dotazník bude mít elektronickou podobu a bude distribuován prostřednictvím sociální sítě „Facebook“, kontaktní webové stránky „Spolužáci“, a elektronickou poštou na školní emaily absolventů. Dotazník bude obsahovat otázky otevřené, polouzavřené, i uzavřené. Následně budou data statisticky vyhodnoceny a graficky zobrazeny.

Výzkumnou populaci tvoří absolventi následujících oborů studijního programu Speciální pedagogiky bakalářské a magisterské formy denního studia na PdF MU v Brně:

- Bakalářský studijní program - specializace v pedagogice
stud. obor: Pedagogické asistentství speciální pedagogiky pro ZŠ

- Bakalářský studijní program - specializace v pedagogice
stud. obor: Speciální pedagogika se zaměřením na vzdělávání

- Bakalářský studijní program speciální pedagogika

- Bakalářský studijní program
stud. obor: Speciální pedagogika - komunikační techniky

- Magisterský studijní program - učitelství pro základní školy
stud. obor: Speciální pedagogika pro učitele

- Magisterský studijní program - učitelství pro střední školy
stud. obor: Speciální pedagogika pro učitele

- Magisterský studijní program speciální pedagogika

- Magisterský studijní program - speciální pedagogika
stud. obor: Speciální pedagogika pro učitele

Výzkumný vzorek pak budou tvořit absolventi výše zmíněných oborů z let 2005 až 2011. Vzorek byl takto vybrán záměrně s ohledem na náročnost zpracování dat, a tak, aby byl zachován stejný koncept studia v jednotlivých absolventských ročnících.

7) Úryvek z připravovaného nástroje sběru

Úvod dotazníku:

Vážení, dovoluji si Vás oslovit se žádostí o vyplnění dotazníku k výzkumu v rámci magisterské absolventské práce s názvem „Profesní zařazení a uplatnění speciálních pedagogů na trhu práce“.

Dotazník je určen bakalářským a magisterským absolventům studijního programu Speciální pedagogika z let 2006 – 2011 prezenční formy studia na PdF MU. Jedná se o absolventy studijních oborů Speciální pedagogika jednooborová, Speciální pedagogika pro učitele, Speciální pedagogika dvouoborová, Speciální pedagogika – komunikační techniky.

Výsledky z dotazníku budou určeny výhradně ke statistickému zpracování v rámci zmíněné magisterské absolventské práce s názvem. V případě, že budete mít i Vy zájem nahlédnout do výzkumu, zanechte, prosím, na konci dotazníku e-mailový kontakt.

Dotazník je anonymní. Obsahuje 25 otázek, přičemž u každé otázky lze označit pouze jednu odpověď. Otázky, u kterých lze označit více odpovědí jsou řádně vyznačeny. Vyplnění dotazníku Vám bude trvat asi 25 minut. Děkuji za Váš čas a spolupráci.

Otázky z dotazníku:

1. Vaše pohlaví:

- muž
- žena

2. Jsem absolventem/kou z roku:

(Rok absolvování Vašeho nejvyššího dosaženého vzdělání v rámci oboru)

- 2011
- 2010
- 2009
- 2008
- 2007
- 2006

3. V rámci studijního programu Speciální pedagogika jsem absolventem/kou:

- pouze bakalářského studijního programu
- pouze magisterského studijního programu
- bakalářského a navazujícího magisterského studijního programu

4. V rámci studijního programu Speciální pedagogika jsem absolventem/kou studijního oboru:

(Možnost vícero označení)

- Speciální pedagogika jednooborová

Specializace:

- psychopedie
- somatopedie
- surdopedie
- etopedie
- oftalmopedie
- více vad

- Speciální pedagogika dvouoborová

Specializace:

- psychopedie
- somatopedie
- surdopedie
- etopedie
- oftalmopedie
- více vad

- Speciální pedagogika pro učitele

- Speciální pedagogika komunikační techniky

5. V současné době:

- pracuji
- jsem nezaměstnaný/ná
- jsem na rodičovské dovolené
- jiná možnost (uved'te)

6. Pracuji v sektoru:

(Pokud jste v otázce č. 5 uvedli jinou možnost než první, usuzujte dle Vašeho posledního zaměstnání)

- Státním
 - resort MPSV
 - resort MZ

- resort MŠMT
- Jiný (uved'te)
- soukromém
- neziskovém

7. Moje současné zaměstnání:

(Pokud jste v otázce č. 5 uvedli jinou možnost než první, usuzujte dle Vašeho posledního zaměstnání)

- Souvisí s vystudovaným oborem
- Souvisí s vystudovaným oborem částečně
- Nesouvisí s vystudovaným oborem

8. *Pokud jste v otázce č. 7 vybrali první nebo druhou možnost, na následující otázku neodpovídejte a pokračujte otázkou č. 10.*

Pokud můžete, uveďte prosím hlavní důvod, proč nepracujete v oblasti či oboru, který jste vystudovali:

9. *Pokud jste v otázce č. 7 vybrali první nebo druhou možnost, na následující otázku neodpovídejte a pokračujte otázkou č. 10.*

Máte v úmyslu vrátit se k zaměstnání v oboru či oblasti, kterou jste vystudovali, a to nejpozději v horizontu 4 let?

- určitě ano
- spíše ano
- spíše ne
- určitě ne

10. Uveďte, prosím, název Vaší pracovní pozice a stručně popište, co je hlavní náplní:

8) Možné praktické a etické problémy při

Jedním z praktických problémů při realizaci výzkumu by mohla být nízká návratnost dotazníků. Ta by mohla být mimo jiné zapříčiněna těžkostmi při kontaktování výzkumného vzorku. Tento potencionální problém bude minimalizován kontaktováním prostřednictvím několika nástrojů jako je školní e-mail, školní absolventská síť, sociální síť facebook a kontaktní webová stránka Spolužáci.

Dalším problémem by mohla být rozdílná koncepce studia v jednotlivých letech. A to včetně změn v názvu oborů, zániku oborů nebo vzniku oborů zcela nových. V tomto případě tedy musí být výzkumný vzorek vybrán s ohledem na výše zmíněné faktory.

9) Seznam relevantní literatury

BUCHTOVÁ, Božena. *Nezaměstnanost. Praha* : Grada Publishing, 2002. 236 s. ISBN 80-247-9006-8

GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu. Brno* : Paido 2000. 207 s. ISBN 80-85931-79-6

HENDL, J. *Přehled statistických metod zpracování dat. Praha* : Portál, 2004. 583 s. ISBN 80-7178-820-1

CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: Základy kvantitativního výzkumu. Praha*: Grada, 2007. 272 s. ISBN 978-80-247-1369-4.

MAREŠ, Petr. *Nezaměstnanost jako sociální problém. Praha*: Sociologické nakladatelství, 1994. 151 s. ISBN 80-901424-9-4

PELIKÁN, J. *Základy empirického výzkumu pedagogických jevů. Praha* : Karolinum, 2007. 270 s. ISBN 987-80-7184-569-0

PROCHÁZKOVÁ, M. Sociální pedagogika. In: *Sociálně pedagogické aspekty ve speciální pedagogice*. Pipeková, J., Vítková, M. a kol. Brno : Paido, 1996. 136. s. ISBN 80-85 931-27

PUNCH, F., K. *Základy kvantitativního šetření. Praha* : Portál, 2008. 152 s. ISBN 978-80-7367-381-9

Elektronické zdroje:

Platné znění zákona o pedagogických pracovnících k 1. červenci 2010 563/2004 Sb.

Dostupný z WWW: <<http://www.msmt.cz/dokumenty/platne-zneni-zakona-o-pedagogickych-pracovnicich-k-1>>

Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách. [online]. Dostupný z WWW:

<http://www.mpsv.cz/files/clanky/7372/108_2006_Sb.pdf>

Myslím, že výzkum by mohl být zajímavější při formulování jiných otázek a hypotéz. Nedělá podobné šetření o absolventech už rektorát?